مقاله پژوهشی اصیل

مجلـــه‌ی توســـعه‌ی آمـــوزش در علـوم پزشـــکی

دوره‌ی ۹، شماره ۲۳، پاییز ۹۵ ، صفحات ۱۱۲ تا ۱۲۱

بررسی تاثیر به کارگیری پورت فولیو بر رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری درکارآموزی روان

سعید واقعی[۱]، اعظم سالارحاجی[۲]، دکتر حسین کریمی مونقی[۳،۴،۵]، سید علیرضا سعادت جو[۶]، آزاده بانژاد[۷]

نویسنده‌ی مسوول: مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی BanezhadA2@mums.ac.ir

دریافت: ۹۵/۱/۲۰ پذیرش: ۹۵/٤/٦

چکیده

زمینه و هدف: *باتوجه به غیرقابل پیش بینی بودن وقایع در محیط روانپزشکی و جایگزین شدن تجارب معمول بالینی با تکالیفی از جمله ارتباط درمانی با مددجویان، به کارگیری روش‌های نوین سنجش در این محیط ها بدون در نظر گرفتن میزان پذیرش و رضایتمندی دانشجویان امکان پذیر نخواهد بود. تعیین تاثیر به کارگیری پورت فولیو بر میزان رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان هدف این مطالعه بود.*

روش بررسی: *در این مطالعه نیمه تجربی، ٦۰ نفر از دانشجویان ترم چهار پرستاری که در حال گذراندن کارآموزی روان در بیمارستان روانپزشکی ابن سینای مشهد (تابستان ۱۳۹٤) بودند؛ به طور غیرتصادفی در دو گروه پورت فولیو (ارزشیابی پورت فولیو) و اهداف آموزشی (روش معمول ارزشیابی) مورد مطالعه قرار گرفتند. قبل از مداخله، اهداف آموزشی برای دو گروه یکسان سازی شده بود. ابزار جمع آوری داده ها شامل پرسشنامه رضایتمندی دانشجویان و آزمون کتبی – عملکردی (پیشرفت تحصیلی) بود؛ که در پایان کارآموزی اجرا شد. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۱۱/۵ و آزمون های آماری تی- مستقل، دقیق فیشر و مجذور کای انجام شد.*

یافته ها: *٥۱/٦٪ درصد (۳۱ نفر)دانشجویان مورد مطالعه مذکر و ٤۸/۳٪ درصد (۲۹ نفر) آنها مؤنث بودند. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که از نظر میانگین نمره رضایتمندی دانشجویان، بین گروه پورت فولیو (۲/۵ ± ۳٤/۳) و اهداف آموزشی(٤/۲ ± ۳۰/۵) تفاوت آماری معنادار وجود داشت($p<۰/۰۰۱$)؛ همچنین از نظرمیانگین نمره‌ی پیشرفت تحصیلی بین گروه پورت فولیو (۱٤/۷±٦۱/۸) و اهداف آموزشی (۱٤/۲±٥۳/۰) نیز، تفاوت آماری معناداری وجود داشت ($p=۰/۰۲$).*

نتیجه گیری : *به کارگیری پورت فولیو در آموزش می تواند موجب افزایش رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان شود. لذا، توصیه می شود که مربیان پرستاری از آن جهت سنجش بالینی دانشجویان استفاده نمایند.*

واژگان کلیدی: پورت فولیو، ارزشیابی بالینی، رضایتمندی،دانشجوی پرستاری، کارآموزی بالینی

۱- کارشناسی ارشد آموزش بهداشت روان، مربی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۲- کارشناسی ارشد آموزش روانپرستاری، دانشگاه علوم پزشکی نیشابور، نیشابور، ایران

۳- دکترای تخصصی آموزش پرستاری،مرکز تحقیقات مراقبت مبتنی بر شواهد، ، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

٤- گروه داخلی- جراحی، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، دانشگاهخ علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

٥- گروه آموزش پزشکی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

٦- کارشناس ارشد پرستاری داخلی جراحی، مربی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند ، ایران.

۷- دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش روان پرستاری ، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

مقدمه

کیفیت آموزش پرستاری، به میزان زیادی بستگی به کیفیت تجربه بالینی طراحی شده در کوریکولوم پرستاری داشته زیرا، در محیط های بالینی شرایط متفاوتی وجود دارد که می تواند به عنوان عامل ارتقا یا مانع ارتقا یادگیری بالینی در دانشجویان پرستاری عمل کند(۱). از دیدگاه دانشجویان پرستاری، تجربه‌ی بالینی به ویژه در بخش های روانپزشکی به دلیل ترس از مواجهه با رفتارهای خشونت آمیز و غیرقابل پیش بینی بیماران، تنش‌زاترین قسمت آموزش پرستاری می‌باشد (۲, ۳). به طوریکه ، نتایج مطالعه کریم الهی و همکاران (۲۰۱۲) در ایران، حاکی از تجربه‌ی اضطراب، یادگیری روتین و نارضایتی دانشجویان پرستاری از بخش روان بود(۳). در واقع، کارآموزی عنصر مرکزی آموزش بالینی در دانشکده‌های علوم پزشکی می‌باشد و کارآموزی روان اولین محیط بالینی است که دانشجویان پرستاری در معرض تماس با بیماران مبتلا به اختلال روانی، بخش‌های روانپزشکی و خدمات بهداشت روان قرار می گیرند(٤). لذا، تجربه‌ی بالینی در این محیط و رضایتمندی از آن، می تواند تعیین کننده‌ی نگرش مثبت یا منفی آنها نسبت به اختلالات روانی و تصمیم گیری در زمینه‌ی انتخاب اشتغال در بخش های روانپزشکی، در آینده باشد(۵). از سویی دیگر، ارتقا میزان یادگیری دانشجویان از طریق کاربرد روش‌های مختلف آموزشی توسط اساتید در محیط دانشگاه می‌تواند پیشگویی کننده‌ی رضایتمندی و موفقیت تحصیلی دانشجویان باشد(٦). از این رو، در دهه‌های گذشته نوآوری‌های عظیمی در آموزش تئوری و عملی پرستاری رخ داده و آموزش از روش‌های سنتی معلم- محور به سمت دانشجو محور تغییر کرده است و متناسب با آن، سنجش(Assessment) نیز، از روش ارزشیابی صرف دانش به سمت ارزشیابی صلاحیت و عملکرد ارتقا یافته است(۷). چرا که، روش‌های سنتی و جاری ارزشیابی بالینی با چالش‌هایی از قبیل تعداد زیاد دانشجویان، مدت زمان کوتاه کارآموزی و روش‌های ذهنی توام بوده و فقدان مشاهده کار دانشجو، نمرات ناعادلانه، فقدان خودارزیابی و نارسایی بازخوردها در آموزش بالینی موجب نارضایتی دانشجویان پرستاری شده است(۸)؛ به طوریکه بیش از ۵۰ درصد آن‌ها جهت رفع مشکلات آموزش بالینی، خواستار بازنگری در سیستم سنجش بالینی می باشند(۱۰, ۹)؛ همچنین، ۵۲ درصد مربیان بالینی نیز، فقدان ابزار استاندارد جهت ارزشیابی بالینی را بیان می‌دارند(۱۱).

از آنجایی که هدف اصلی آموزش پرستاری در آموزش بالینی، آماده کردن دانشجویان برای زندگی حرفه‌ای می‌باشد(۱۲)؛ ساده نگری در زمینه‌ی سنجش و ارزشیابی بالینی می‌تواند موجب هدر رفتن نیروها و امکانات شده و هر تلاشی در این زمینه را با شکست مواجه سازد. لذا، توسعه رویکردهای نوین ارزشیابی و ایجاد تحول در آن را می طلبد. این موضوع در آموزش علوم پزشکی اهمیت بیشتری دارد، زیرا ماموریت اصلی آن، تربیت افراد توانمند و شایسته است که دانش، نگرش و مهارتهای لازم را برای حفظ و ارتقای سلامت آحادجامعه داشته باشند(۱۳). از سویی دیگر، با توجه به رشد روزافزون اطلاعات در جامعه‌ی کنونی، نیاز به ارتقا صلاحیت‌هایی از قبیل تفکر انتقادی، توانایی خودمدیریتی، یادگیری تفکر بازتابی و توانایی حل مساله (که همگی از انواع مهارت‌های مورد نیاز آموزش در سطوح بالاتر می باشند) بیش از پیش، احساس می شود(۱۲). در همین راستا، پورت فولیو که از جمله روش‌های سنجش بالینی نوین می باشد؛ طراحی شد(١٤).

واژه پورت فولیو، از نظر ریشه شناسی از دو قسمت port به مفهوم حمل کردن و folio به معنای کاغذ و برگه، گرفته شده است که در کتب فارسی به معنای کارپوشه و مجموعه عملکرد نیز تعریف شده است(۱۳)؛ که در طی آن، دانشجو

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

برای نشـان دادن توانایـی‌ها و پیشرفت خود نمونه‌هایی از کارهایـش را که در طـول مدت معینی مثل کارآموزی انجام داده جهت ارزشیابی در اختیار مربی قرار می دهد(۱۵). از جمله مزایای کلیدی پورت فولیو سنجش و ارتقای تفکر انتقادی، مسوولیت پذیری در زمینه یادگیری، تسهیل تعامل بین مربی و دانشجو، توسعه و تکامل خودارزیابی و تشویق دانشجو به استقلال در یادگیری می‌باشد؛ به طوریکه فرایند خود- بازتابی پورت فولیو، دانشجو را قادر می سازد تا شکاف بین دانش و مهارت خود را شناسایی کند(۱٦). اما به هر حال، موفقیت این روش سنجش دانشجو محور جهت ارتقای یادگیری خودراهبر، نیاز به بلوغ و انگیزه فراگیر داشته و برای تمام انواع یادگیری مناسب نمی باشد. از طرفی دیگر، به کارگیری بازخورد و تمرکز روی ترس ها وضعف ها به اندازه توانایی‌ها از سوی دانشجویان به عنوان تهدید در نظر گرفته شده و آنچـه که واقعـا در زمینه‌ی یادگیری تجربی مورد لزوم است؛ را به مربی انعکاس نخواهند داد(۱۷). لذا، علی رغم مزایای متعدد پورت فولیو در آموزش بالینی، بهتر است قبل از استفاده از آن، ابتدا نگرش و عکس العمل دانشجویان و میزان رضایتمندی آن‌ها از پورت فولیو مورد بررسی قرار گیرد(۱۸). در همین خصوص، مطالعات متعددی صورت گرفته است. از جمله مطالعات حویزیان و همکاران(۱۳۹۳) که نشان داد میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از روش ارزشیابی پورت فولیو بیشتر از روش‌های معمول ارزشیابی در کارآموزی داخلی- جراحی بود(۱۹) و نتایج مطالعه‌ی لطیفی و همکاران(۱۳۹۰) نیز، حاکی از رضایت‌مندی بیشـتر دانشجـویان پرستاری از روش پورت فولیو در مقایسه با سایر روش‌های معمول ارزشیابی در کارآموزی قلب بود(۲۰). اگر چه، نتایج مطالعه‌ی کریمان و همکاران (۲۰۱۰) نشان داد که پورت فولیو بر میزان رضایتمندی دانشجویان مامایی در معاینات بالینی زنان موثر نبود(۲۱).

اما، از آنجایی که دانشجویان پرستاری در کارآموزی روان با چالش های منحصر به فردی مواجهند که موجب نارضایتی و دلسردی آن‌ها از تجربه بالینی در این بخش ها شده و ادغام ضعیف تئوری و عمل در آموزش روانپرستاری نیز بر اضطراب و احساس ترس آن‌ها از بخش های روانپزشکی می‌افزاید؛ بیش از سایر بخش های داخلی- جراحی نیاز به ایجاد یک محیط یادگیری مطلوب و حمایت کننده جهت ایجاد نگرش مثبت دانشجویان نسبت به این بخش ها احساس می‌شود(۲۲). متاسفانه آموزش و سنجش نگرش به روش‌های سنتی غیرممکن است. این در حالی است که، به کارگیری پورت فولیو با هدف آموزش و ارزشیابی می تواند علاوه بر راهبردها و مهارت‌های فکری سطح بالا، آمادگی‌ها و صفات ویژه یادگیرندگان از جمله توانایی سازگار شدن، انعطاف پذیری در کارها، همکاری با دیگران و... را سنجش کند(۱۵). به طوریکه مربیان می‌توانند از طریق آن با وادار کردن دانشجویان به تفکر در مورد اینکه چطور محیط بالینی کارآموزی روان را تجربه و احساس می‌کنند؛ ارزش‌ها و نگرش های آنها را ارزشیابی کرده و از این طریق معنای آنچه را که دانشجویان یادگرفته اند، به طور انتقادی به آن‌ها بازخورد دهند(۲۳).

لذا، با توجه به غیرقابل پیش بینی بودن وقایع در بخش‌های روانپزشکی (به عنوان تنها بخشی که مسایل روان پرستاری به صورت اختصاصی در آن مطرح و ارزیابی می شود) و تصورات قبلی دانشجویان پرستاری در خصوص رفتارهای تهاجمی بیماران مبتلا به اختلالات روانی (که می تواند تحت تاثیر رسانه ها یا فرهنگ خانواده ها باشد، لزوم بازنگری در برنامه های آموزشـی و ارزشیـابی سنتـی را مـی طلبد که متاسفـانه این بازنگری بدون وجـود انگـیزه و رضایت‌مندی دانشجـویان مهیـا نخواهـد شـد. لذا، با توجه به محدود بودن مطالعـات انجـام شده در زمینـه‌ی به کـارگیری پورت فولیو در بخش های روان، پژوهشگر بر آن شد تا مطالعه‌ای با هدف

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

تعیین تاثیر به کارگیری پورت فولیو بر میزان رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان درکارآموزی روان انجام دهد.

روش بررسی

در این مطالعه‌ی نیمه تجربی، ٦٠ نفر از دانشجویان ترم ٤ پرستاری که در حال گذراندن کارآموزی روان در بیمارستان روانپزشکی ابن سینای مشهد در تابستان سال ۱۳۹۳ بودند، مورد مطالعه قرار گرفتند. حجم نمونه براساس مطالعه کریمان و حیدری (۱۳۸۸) با عنوان "تأثیر روش ارزشیابی پورت فولیو بر یادگیری و رضایت دانشجویان مامایی" و با استفاده از فرمول "مقایسه‌ی میانگین و انحراف معیارهای دو جامعه" با محاسبه‌ی میانگین و انحراف معیار نمره رضایتمندی در گروه پورت فولیو (۱/۷ ± ۱٤/۹٥) و گروه شاهد(۱/٤ ± ۱۳/۸) (۲۱)، با ضریب اطمینان ۹٥٪ و توان آزمون ۸۰٪، برای هر گروه ۲۹ نفر برآورد شد؛ که با احتساب ۲۰ درصد ریزش نمونه برای هر گروه ۳٥ نفر (در مجموع ۷۰ نفر) در نظر گرفته شد. بدین صورت که، ابتدا دانشجویان واجد شرایط مطالعه به روش در دسترس (غیراحتمالی) انتخاب و سپس در صورت تمایل به شرکت در مطالعه به صورت غیرتصادفی (براساس لیست کارآموزی از قبل تعیین شده) به گروه اهداف آموزشی(روش معمول آموزش)(۳٥ نفر) و گروه پورت فولیو(۳٥ نفر) تخصیص داده شدند که در پایان مطالعه، در گروه اهداف آموزشی ٥ نفر (۲ نفر به علت غیبت و ۲ نفر به علت کاردانشجویی و ۱ نفر به دلیل جابجایی گروه) و درگروه پورت فولیو نیز، ٥ نفر(۲ نفر به علت جابجایی گروه، ۱ نفر به علت غیبت و ۲ نفر به دلیل کاردانشجویی) از مطالعه خارج شدند و به این ترتیب حجم نهایی نمونه ٦٠ نفر (۳۰ نفر در هر گروه) شد.

معیارهای ورود به مطالعه شامل دو بخش مربوط به دانشجویان که شامل عدم سابقه‌ی گذراندن واحد روانپرستاری(دانشجوی مردود شده از این درس که وارد مطالعه نشد)، عدم سابقه کاردانشجویی در بخش روان، عدم ابتلا به اختلالات روانپزشکی و مصرف دارو در این زمینه بودند و معیارهای ورود مربوط به مربیان شامل: مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد روانپرستاری، سابقه‌ی تدریس حداقل ٥ دوره واحد تئوری روانپرستاری، سابقه‌ی سرپرستی حداقل ٥ دوره کارآموزی روان بودند. معیارهای خروج شامل غیبت دانشجو یا مربی بیش از دو روز در کارآموزی بود.

ابزار جمع آموری داده ها در این مطالعه شامل فرم اطلاعات دموگرافیک دانشجویان، فرم پورت فولیو، پرسشنامه رضایت دانشجویان از کارآموزی و آزمون کتبی- عملکردی بود.

فرم اطلاعات دموگرافیک شامل ۱۰ سوال بود که توسط دانشجویان تکمیل گردید و فرم پورت فولیو نیز شامل جداولی متشکل از تاریخ، شرح فعالیت دانشجو، نحوه‌ی یادگیری دانشجو، بازاندیشی دانشجو و نظر مدرس بود.

پرسشنامه‌ی رضایت دانشجویان از کارآموزی که توسط لطیفی و همکاران (۱۳۹۰) طراحی شده بود(۲۰)، در مطالعه‌ی حاضر به کار برده شد. این پرسشنامه دارای ۱۰ گویه می باشد که طبق مقیاس ٤ درجه ای لیکرت (رضایت بسیار کم=۱، رضایت کم=۲، رضایت زیاد=۳، رضایت بسیار زیاد=٤) نمره گذاری گردید به گونه ای که بالاترین نمره ٤۰ و پایین ترین نمره ۱۰ بود. روایی محتوای این پرسشنامه در مطالعه‌ی لطیفی و همکاران(۱۳۹۰) تایید شده بود(۲۰) و در مطالعه‌ی حاضر نیز روایی محتوای آن توسط ۷ نفر از اعضای هیات علمی دانشکده‌ی پرستاری و مامایی مشهد که متخصص در این زمینه بودند تایید شد و پایایی آن در مطالعه‌ی حاضر به روش همسانی درونی با ضریب آلفای کرونباخ α=۰/۸۱ محاسبه شد.

آزمون کتبی- عملکردی شامل ۱۰ سوال در زمینه‌ی عملکرد فراگیران در بخش روان بود که به صورت تراز شده A و B تهیه شد به این صورت که دو گروه سوال A و B که ترتیب سوالات آن ها با هم متفاوت بود ولی سوالات یکسان بود،

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

طراحی شد که رنج نمرات آن بین صفر و ۱۰۰ بود. روایی محتوای این آزمون توسط ۵ نفر از اساتید روانپرستاری تایید شد.

پس از اخذ برنامه کشیک های کارآموزی دانشجویان (از واحد آموزش دانشکده پرستاری و مامایی مشهد) ابتدا، شهرستان هایی که در تابستان سال ۱۳۹٤ در بیمارستان روانپزشکی ابن سینای مشهد کارآموزی روان داشتند (تربت حیدریه، سبزوار، کاشمر و نیشابور)؛ مشخص شدند. سپس از هر یک از این دانشکده ها، ۲ گروه مشخص شد که گروه های اول به شکل استفاده از روش‌های معمول ارزشیابی و گروه های دوم به صورت استفاده از پورت فولیو اداره شدند و از این طریق تبادل اطلاعات بین دو گروه محدود شد. در ادامه پس از جلب همکاری مربیان، به تدوین اهداف آموزشی مشترک دوره کارآموزی روان به صورت یکسان و متناسب با دوره آموزشی اقدام شد و در اولین روز شروع کارآموزی در هر گروه، اهداف آموزشی یکسان سازی شده در دسترس دانشجویان قرارگرفت و فرم اطلاعات دموگرافیک توسط آن‌ها تکمیل گردید و در روز پایانی هر گروه کارآموزی، پرسشنامه رضایتمندی از کارآموزی توسط دانشجو و آزمون کتبی – عملکردی کوتاه پاسخ جهت ارزیابی میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان توسط مربی تکمیل شد. در تمامی مراحل پژوهش، کلیه‌ی نکات اخلاق در پژوهش مصوب در معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مرتبط با مطالعه‌ی حاضر، شامل کسب موافقتنامه‌ی کتبی از کمیته‌ی اخلاق دانشگاه، اخذ معرفی نامه‌ی کتبی از دانشکده‌ی پرستاری و مامایی و ارایه‌ی آن به رییس بیمارستان روانپزشکی ابن سینا، اخذ رضایت نامه‌ی آگاهانه‌ی کتبی از شرکت کنندگان در مطالعه و اطمینان به آن ها برای خروج از پژوهش در صورت عدم تمایل به ادامه‌ی مطالعه، رعایت شد.

آنالیز داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۱/۵ و آزمون های آماری کولموگروف – اسمیرنوف و شاپرووِیلک (جهت بررسی توزیع نرمال داده ها)، تی مستقل (جهت بررسی متغیرهای کمی پس از مداخله)، کای اسکوور و دقیق فیشر (جهت مقایسه توزیع فراوانی متغیرهای کیفی قبل از مداخله) انجام شد. در آزمون های انجام شده، سطح اطمینان ۹۵٪ و سطح معناداری α = ۰/۰۵ مدنظر بود.

یافته‌ها

طبق جدول ۱، در مقایسه‌ی بین دو گروه پورت فولیو و اهداف آموزشی از نظر مقایسه توزیع فراوانی مشخصات دموگرافیک دانشجویان که شامل جنس، سن، وضعیت تاهل، شهرستان محل تحصیل، معدل کل، میزان علاقه به روان پرستاری بود، تفاوت آماری معناداری مشاهده نشد(P>۰/۰۵) و دو گروه از این نظر همگن بودند. در گروه پورت فولیو بیشترین توزیع فراوانی اطلاعات دموگرافیک مربوط دانشجویان مجرد ۷۰/۰٪ (۲۱ نفر) با میزان علاقه زیاد به روانپرستاری ۷۰/۰ ٪ (۲۱ نفر) بود که میانگین و انحراف معیار معدل کل آنها ۱/۵ ± ۱٦/۲ بود (جدول ۱).

در گروه اهداف آموزشی نیز، بیشترین توزیع فراوانی اطلاعات دموگرافیک مربوط به دانشجویان مجرد ۵۳/۳ درصد (۱٦ نفر) با میزان علاقه زیاد به روان پرستاری ٦۳/۳ درصد (۱۹ نفر) بود که میانگین و انحراف معیار معدل کل آن‌ها ۱/۲ ± ۱٦/۵ بود (جدول ۱).

میانگین نمره‌ی رضایتمندی از کارآموزی دانشجویان پرستاری در گروه پورت فولیو (۲/۵ ± ۳٤/۳) بیشتر از میانگین نمره رضایتمندی از کارآموزی گروه اهداف آموزشی (٤/۲ ± ۳۰/۵) بود که نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که در پایان دوره کارآموزی، از نظر میانگین نمره‌ی رضایتمندی از کارآموزی دانشجویان پرستاری بین گروه پورت فولیو (۲/۵ ± ۳٤/۳) و گروه اهداف آموزشی (٤/۲ ± ۳۰/۵) تفاوت آماری معناداری وجود داشت (P<۰/۰۰۱).

از طرفی، میانگین نمره‌ی پیشرفت تحصیلی دانشجویان

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

پرستاری (که از آزمون کتبی- عملکردی بدست آمده بود)، در گروه پورت فولیو (۱۴/۷ ± ۶۱/۸) بیشتر از میانگین نمره پیشرفت تحصیلی در گروه اهداف آموزشی (۱۴/۲ ± ۵۳/۰) بود که نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که در پایان دوره کارآموزی، از نظر میانگین نمره‌ی پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری بین گروه پورت فولیو (۱۴/۷ ± ۶۱/۸) و گروه اهداف آموزشی (۱۴/۲ ± ۵۳/۰) تفاوت آماری معناداری وجود داشت (P= ۰/۰۲).

جدول۱: مشخصات کلی دانشجویان پرستاری مورد مطالعه به تفکیک دو گروه پورت فولیو و اهداف آموزشی

متغیر	پورت فولیو	اهداف آموزشی	نتیجه آزمون
جنس	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	
دختر	(۴۶/۷)۱۴	(۵۰/۰)۱۵	Chi-Square: P= ۰/۸۰
پسر	(۵۳/۳)۱۶	(۵۰/۰)۱۵	
وضعیت تأهل			
متأهل	(۳۰/۰)۹	(۴۶/۷)۱۴	Chi-Square: P=۰/۱۸
مجرد	(۷۰/۰) ۲۱	(۵۳/۳)۱۶	
شهر محل تحصیل			
تربت حیدریه	(۲۰/۰)۶	(۲۰/۰)۶	Chi-Square: P=۰/۹۹
سبزوار	(۳۳/۳)۱۰	(۳۰/۰)۹	
کاشمر	(۲۶/۷)۸	(۲۶/۷)۸	
نیشابور	(۲۰/۰)۶	(۲۳/۳)۷	
میزان علاقه به روانپرستاری			
خیلی زیاد	(۳/۳)۱	(۱۰/۰)۳	Fishers Exact Test: P=۰/۷۶
زیاد	(۷۰/۰)۲۱	(۶۳/۳)۱۹	
کم	(۲۶/۷)۸	(۲۶/۷)۸	
	میانگین ± انحراف معیار		
سن(سال)	۲۲/۳ ± ۱/۳	۲۳/۱ ± ۲/۲	t=۱/۶۹ df=۵۸ p=۰/۱۰
معدل کل	۱۶/۲ ± ۱/۵	۱۶/۵ ± ۱/۲	t=۰/۹۶ df=۵۸ p=۰/۳۴

بحث

نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که از نظر میانگین نمره‌ی رضایتمندی دانشجویان پرستاری از کارآموزی بین گروه پورت فولیو و اهداف آموزشی تفاوت آماری معناداری وجود داشت؛ بدین معنا که به کارگیری پورت فولیو در آموزش بالینی می تواند موجب افزایش رضایتمندی دانشجویان از کارآموزی روان شود. همچنین، نتایج نشان داد که نمره‌ی حاصل از آزمون پیشرفت تحصیلی (کتبی- عملکردی) در گروه پورت فولیو به طور معناداری بیشتر از گروه اهداف آموزشی بود؛ بدین معنا که به کارگیری پورت فولیو

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

درکارآموزی روان می‌تواند موجب ارتقای پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری شود.

نتایج مطالعه حوزویان و همکاران(۱۳۹۳) مبنی بر اینکه " به کارگیری ارزشیابی بالینی به روش پورت فولیو در مقایسه با روش ارزشیابی سنتی در کارآموزی داخلی- جراحی موجب افزایش رضایتمندی در دانشجویان ترم ٦ پرستاری شد" (۱۹) با نتایج مطالعه حاضر همسو می باشد. نتایج مطالعه‌ی لطیفی و همکاران (۱۳۹۰) نیز، مبنی بر اینکه کاربرد ارزشیابی بالینی به روش پورت فولیو در مقایسه با روش ارزشیابی روتین در کارآموزی قلب موجب افزایش رضایتمندی در دانشجویان ترم ۵ پرستاری شد(۲۰). با نتایج مطالعه‌ی حاضر همسو می‌باشد؛ اگر چه دانشجویان روش ارزشیابی سنتی را منصفانه تر از روش پورت فولیو ارزیابی کردند. همچنین نتایج مطالعه حبیب زاده و همکاران (۱۳۹۱) مبنی بر اینکه آموزش به شیوه‌ی پورت فولیو موجب درک بیشتر دانشجویان ترم ٤ پرستاری از کارآموزی قلب در مقایسه با گروه آموزش به روش مرسوم شد(٢٤) و نتایج مطالعه ادراکی و همکاران (۱۳۹۰) مبنی بر اینکه بین رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری در کارآموزی بالینی ارتباط معناداری وجود دارد(۲۵) تایید کننده نتایج مطالعه‌ی حاضر می باشد.

دانشجویان، زمانی که به دانشگاه می‌پیوندند؛ مجموعه‌ای از خواسته‌ها، نیازها و تجربیات گذشته که روی هم، انتظارات آن‌ها از دانشگاه را تشکیل می‌دهد، با خود به همراه می‌آورند. عکس‌العمل و پاسخ‌هایی که دانشگاه در مقابل خواسته‌های آن‌ها فراهم می‌آورد، تعیین‌کننده‌ی نگرش مثبت و منفی آن‌ها نسبت به دانشگاه و میزان رضایت یا نارضایتی آنان خواهد بود. اهمیت رضایتمندی دانشجویان از این جهت است که نه تنها موجب افزایش تعهد دانشجویان به یادگیری و انگیزش آن‌ها جهت دنبال کردن دوره های بالاتر تحصیلی خواهد شد، بلکه در ارایه‌ی تصویر مطلوب از کیفیت دوره های تحصیلی و دانشکده به سایرین نیز کمک خواهد کرد(٢٦). اهمیت کارآموزی روان نیز، در آموزش پزشکی به طور گسترده و بین المللی شناسایی شده است. در واقع، آموزش توام با تماس با بیماران مبتلا به اختلالات روانی در طی کارآموزی روان موجب کاهش استیگما نسبت به آنها شده و در ایجاد نگرش مثبت نسبت به این بیماران و کار در بخش های روانپزشکی موثر می باشد؛ اما موجب افزایش علاقه نسبت به کار در این بخش‌ها نمی‌شود(۲۷). مطالعات نیز، نشان می دهد که ارتقای تئوری و عمل در آموزش روانپرستاری و یادگیری تجربی به شیوه های نوین آموزشی می تواند تاثیر مثبتی بر نگرش دانشجویان در کارآموزی روان داشته باشد که این امر شرایط رضایتمندی دانشجویان از کار در این بخش ها را نیز فراهم خواهد کرد(۲۸,۲۹). با توجه به این که در مطالعه حاضر اکثر دانشجویان به روانپرستاری و پرستاری علاقه مند بودند، به نظر می رسد که روش پورت فولیو که یکی از روش های فعال یادگیری بالینی و سنجش نوین می باشد؛ از طریق مشارکت فعال دانشجو به صورت روزانه و بازخورد های متناسب و به موقع از طرف مربیان زمینه لازم جهت ایجاد نگرش مثبت نسبت به کارآموزی روان و نهایتا افزایش رضایتمندی در دانشجویان را فراهم می کند.

نتایج مطالعه‌ی کریمان و همکاران (۱۳۸۸) مبنی بر اینکه" پورت فولیو در مقایسه با روش‌های سنتی ارزشیابی بر رضایتمندی دانشجویان ترم ٦ مامایی ازکارآموزی زنان مؤثر نبود"(۲۱). با نتایج مطالعه‌ی حاضر همخوانی ندارد. از جمله علل این عدم همخوانی می تواند متفاوت بودن کارآموزی‌های گذرانده شده در این دو مطالعه باشد. زیرا، کارآموزی‌های مامایی در مقایسه با کارآموزی روان، اغلب با کار بالینی و فیزیکی بیشتری همراه می باشد که در آن پر کردن فرم‌های پورت فولیو برای دانشجویان امری وقت گیر محسوب می‌شده است. از سویی، در مطالعه‌ی کریمان و همکاران(۱۳۸۸)، پورت فولیو در طی چهار ترم تحصیلی (در مقایسه با مطالعه

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

حاضرکه درطی‌یک واحدکارآموزی اجرا شده) اجراشده است. از محدودیت های پژوهش حاضر، این بود که با توجه به حجم نمونه، پژوهش حاضر در تابستان که دسترسی بیشتری به دانشجویان پرستاری وجود داشت؛ انجام شد که این مساله می توانست از نظر ویژگی های شخصیتی و توانایی‌های متفاوت مدرسین در تدریس بالینی بر نتایج مطالعه تاثیرگذار باشد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج مطالعه‌ی حاضر، استفاده از پورت فولیو به دلیل افزایش استقلال دانشجو در خودارزیابی موجب افزایش مشارکت وی در امر یادگیری و افزایش میزان رضایمندی وی از کارآموزی روان شده است. پیشنهاد می شود که در مطالعات آینده تاثیر به کاگیری پورت فولیو برمیزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از کارآموزی در طی یک دوره‌ی تحصیلی انجام شود.

تقدیر و تشکر

این مقاله از طرح پژوهشی با کد ۹۳۰۵٦٤ که در تاریخ ۱۳۹۳/٦/۱۲ در معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد تصویب شد، استخراج شده است. به این وسیله از دانشگاه علوم پزشکی مشهد برای تامین اعتبار این تحقیق، از مسوولین محترم دانشکده‌ی پرستاری‌و مامایی‌مشهد،مربیان و دانشجویان شرکت کننده دراین مطالعه،صمیمانه تشکرو قدردانی می‌شود.

References

1- D'Souza MS, Venkatesaperumal R, Radhakrishnan J, Balachandran S. Engagement in clinical learning environment among nursing students: role of nurse educators. *Open Journal of Nursing*. 2013;3:25-32.

2- Sharif F, Masoumi S. A Qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. *BMC Nursing*. 2005;4(6):1-7.

3- Karimollahi M. An investigation of nursing students' experiences in an iranian psychiatric unit. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2012;19:738-45.

4- Lyons Z, Janca A. Impact of A psychiatry clerkship on stigma, attitudes towards psychiatry, and psychiatry As A career choice. *BMC Med Educ*. 2015;15:2-10.

5- Xavier M, Almeida JC. Impact of clerkship in the attitudes toward psychiatry among Portuguese medical students. *BMC Med Educ*. 2010;10:2-8.

6- Gurpinar E, Alimoglu MK, Mamakli S, Aktekin M. Can learning style predict student satisfaction with different instruction methods and academic achievement in medical education? *Adv Physiol Educ*. 2010;34:192-6.

7- Elango S, Jutti R, Lee L. Portfolio as a learning tool: Students perspective. *Ann Acad Med Singapore*. 2005;34(8).

8- Hoseini BL, Mazloum SR, Jafarnejad F, Foroughipour M. Comparison of midwifery students' satisfaction with direct observation of procedural skills and current methods in evaluation of procedural skills in Mashhad Nursing and Midwifery School. *Iran J Nurs Midwifery Res*. 2013;18(2):94-100.

9- Heidari M, Shahbazi S, Sheizhi RA, Heidari K. Problems of clinical education of nursing students in clinical settings. *Journal of Health And Care*.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

2010;13(1):18-23.

10- Peyman H, Darash M, Sadeghifar J, Yaghoubi M, NikooYamani, Alizadeh M. Evaluating the viewpoints of nursing and midwifery students about their clinical educational status. *Iranian Journal of Medical Education* (Special Educational Development). 2011;5(10):1120-30.

11- Vanaki Z, Ghasemi HS, Amini R. The effect of implementing "BARS" method on student nurses' managerial skills in nursing management practicum. *Iran J Nurs Midwifery Res*. 2008;21:93-103.

12- Segers M, Nijhuis J, Gijselaers W. Redesigning a learning and assessment environment: The influence on students perceptions of assessment demands and their learning strategies. *Studies in Educational Evaluation*. 2006;32(3):223-42.

13- Moonaghi HK. Practical guide to medical sciences students assessment (Focused on new methods in clinical assessment). Mashhad: Mashhad University of Medical Sciences; 2011.

14- Chu MS, Cho EH, Hwang YY. Development of the teaching portfolio in nursing education. *Int J Adv Comput Technol*. 2015;10(1):80-90.

15- safe AA. Measurement, evaluation and educational evaluation 4rd ed.Tehran: samt; 2013.

16- Kavaliauskiene G, Anusiene L, Kaminskiene L. The Challenges for Esp Learners: Alternative assessment of performance and usefulness of class activities. *Socialinis Darbas*. 2007;6(1):134-44.

17- McMullan M, Endacott R, Gray MA, Jasper M, Miller CML, Scholes J, et al. Portfolios and assessment of competence: A review of the literature. *Journal of Advanced Nursing*. 2002;41(3):283-94.

18- Ghoorchaei B, Tavakoli M, Ansari DN. The impact of portfolio assessment on Iranian EFL Students' essay writing: A process-oriented approach. *Journal of Language Studies*. 2010;10(3):35-51.

19- Hoveizian SA, Shariati AA, Haghighi S, SM L, -Jaberi PS. Effects of clinical education and evaluation with portfolio method on nursing students' satisfaction: a clinical trial. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*. 2014;3(3):70-9.

20- Latifi M, Shaban M, Nasrabadi AN, Mehran A, ParsaYekta Z. Comparison of the effect of clinical evaluation by two methods: Portfolio and popular, on satisfaction of nurse students. *Nursing Research*. 2011;6(21):15-28.

21- Kariman N, Heidari T. The effect of portfolio's evaluation on learning and satisfaction of midwifery students. *Arak Medical University Journal (AMUJ)*. 2010;12(4):81-8.

22- Moagi M, Rensburg EJv, Maritz J. Student Nurses' Experiences of the clinical psychiatric learning environment in an education institution. *J Psychol Afr*. 2013;3(2):359-62.

23- Wear D, Skillicorn J. Hidden in plain sight: The formal, informal, and hidden curricula of a psychiatry clerkship. *Academic Medicine*. 2009;84(4):451-8.

24- Habibzade H, Kazami N, Mohammadpoor Y, Zhalzhali HR. The effect of the learning model portfolio based on students' perception of clinical

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

learning environment. *Journal of Nursing and Midwifery Urmia*. 2011;10(1):14-21.

25- Edraki M, Rambod M, Abdoli R. The relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success. *Iranian Journal of Medical Education*. 2011;11(1):32-40.

26- Bidokhti A, Jafari S, Nuruzi N, Khosravinia M. Impact of social capital on satisfactory academic. *Journal of Educational Planning*. 2012;2(3):107-38.

27- Sher L, New AS. Understanding the Role of psychiatric principles in patient care: An important goal of the medical student clerkship in psychiatry. *Frontiers in Public Health*. 2016;4(30):1-4.

28- Roberts LM, Wiskin C, Roalfe A. Effects of exposure to mental illness in role-play on undergraduate student attitudes. *Fam Med*. 2008; 40(7): 477-83.

29- Happell B, Robins A, Gough K. Developing more positive attitudes towards mental health nursing in undergraduate students:The impact of theory and clinical experience. *J Psychiatr Ment Health Nurs*. 2008; 15(7): 527-36.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]

Effect of Portfolio Application on Satisfaction and Educational Achievement of Nursing Students in psychiatry clerkship

Vaghee S[1], Salarhaji A[2], Karimi Moonaghi H[3,4], Soadatjo SAR[5], Banezhad A[6]

[1] Evidence Based Care Research Centre, Nursing and Midwifery School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
[2] Dept. of health, Neyshabur University of Medical Sciences, Neyshabur, Iran.
[3] Evidence Based Caring Research Centre, Dept. of Medical - Surgical, Mashahd University of Medical Sciences , Mashahd, Iran.
[4] School of Nursing and Midwifery, and Dept. of Medical Education, School of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
[5] Dept. of medical Surgical Nursing ,Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.
[6] Nursing and Midwifery School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Corresponding Author : Banezhad A , Nursing and Midwifery School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Email: BanezhadA2@mums.ac.ir

Received:8 Apr 2016 ***Accepted:*** 26 Jun 2016

Background and objective: Due to the unpredictability of events in routine clinical psychiatry and replacing experience with assignments including therapeutic relationship with patients, using modern methods of measurement in this environment without students' acceptance and satisfaction is not possible. To determine the effect of portfolio application on satisfaction and educational achievement of nursing students in psychiatry clerkship, we conducted the present study.

Materials and Methods: In this quasi-experimental study, 60 nursing students who were spending psychiatry clerkship in Ebn-Sina psychiatry hospital in Mashhad (Summer of 2015) were studied. They were allocated to two portfolio and educational goals (The usual method of evaluation) group non-randomly. Before the intervention, educational objective was the same for both groups. Data collection tools included a questionnaire of nursing students satisfaction and a written functional (educational achievement) test. Data analysis was performed by SPSS (11.5 version) software and the independent t-test, Fisher's exact test and chi-square tests.

Results: In this research, 51.7% (n = 31) participating nursing students were male and were 48.3% (n = 29) female. The independent t-test results showed a significant difference between the mean of the nursing student satisfaction in the Portfolio (34.3 ± 2.5) and educational goals (30.5 ± 4.2) groups ($p<0.001$). Also, there was a difference between the mean of educational achievement in the Portfolio (61.8 ± 14/7) and educational goals (53.0 ± 14.2) group ($p<0/02$).

Conclusion: Using Portfolio in training can increase nursing student satisfaction and educational achievement. Therefore, it is recommended that nursing teachers use it to assess clinical education.

Keywords: Clinical evaluation, Satisfaction, Nursing student, Clinical clerkship.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-09-09]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.23.10.1]